

Vlaanderen
is diervriendelijk

Huisdierwijzer meervallen

DEPARTEMENT
OMGEVING

vlaanderen.be/huisdierinfo

////////////////////////////////////

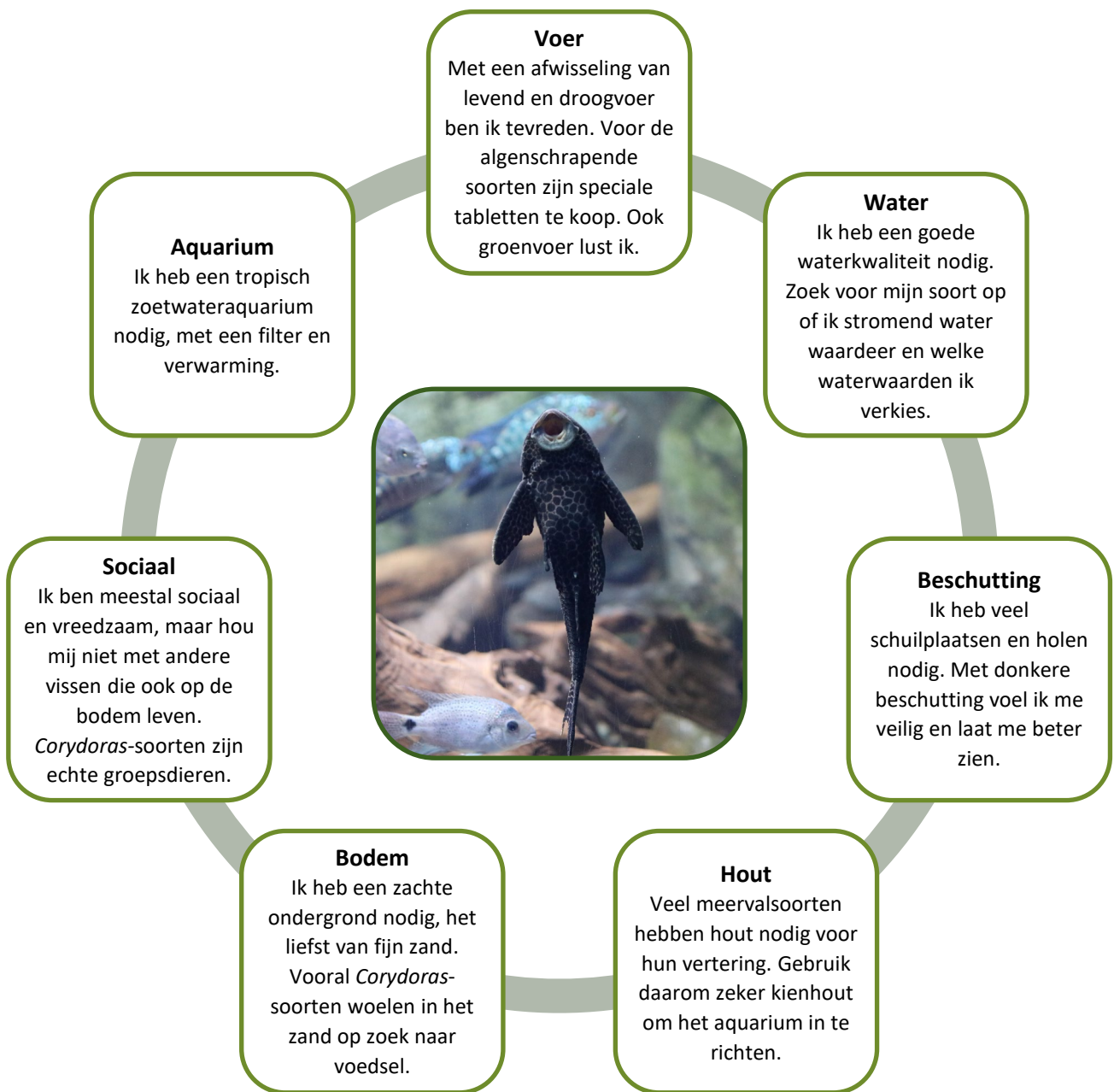
HUISDIERWIJZER: MEERVALLEN

////////////////////////////////////

INHOUD

1	Overzicht	3
2	Natuurlijk gedrag en behoeften	4
2.1.1	Pantsermeervallen (<i>Corydoras</i>)	4
2.1.2	Harnasmeervallen	4
2.1.3	Baardmeervallen	5
3	Huisvesting en verzorging	5
3.1	Huisvesting	5
3.1.1	Gezelschap	5
3.1.2	Water	6
3.1.3	Bodembedekking en inrichting	6
3.1.4	Temperatuur	7
3.1.5	Filter	7
3.1.6	Belichting	7
3.2	Voeding	7
3.3	Verzorging	8
4	Gedrag en omgang met het dier	8
5	Gezondheid	9
5.1	Voortplanting en bijhorend gedrag	9
5.2	Meest voorkomende gezondheidsproblemen	9
6	Aankoop of adoptie	11
7	Kosten	12

1 OVERZICHT

2 NATUURLIJK GEDRAG EN BEHOEFTE

Meervallen zijn vissen die over de hele wereld voorkomen in zoet en zout water. Er zijn meer dan 2000 soorten, verdeeld over ca. 34 families. Meervalsoorten verschillen behoorlijk qua type en grootte: de grootte varieert van 1,5 cm tot wel 5 meter. Meervallen zijn echte alleseters en ze hebben een grote bek en een platte buik. Alle soorten hebben voelsprieten om de bek. Bijzonder aan meervallen is dat ze geen schubben hebben maar beenplaten, en daardoor zien ze er vaak robuust uit. De vissen zijn in de schemering actief, leven vooral op de bodem en houden van veel beschutting.

De soorten die in aquaria gehouden worden zijn tropische zoetwatervissen. In aquaria worden vooral kleine soorten gehouden, zoals pantsermeervallen (*Callichthyidae*) en harnasmeervallen (*Loricariidae*) uit het Amazonegebied van Zuid-Amerika en baardmeervallen (*Mochokidae*) uit Afrika. De meeste meervallen zijn vredelievend, maar let wel op met kleinere dieren. Sommige soorten eten alles wat in hun bek past.

Indeling in het dierenrijk

Rijk	<i>Animalia</i> (dieren)
Stam	<i>Chordata</i> (chordadieren)
Klasse	<i>Actinopterygii</i> (straalvinnigen)
Onderklasse	<i>Neopterygii</i> (nieuwvinnigen)
Infraklasse	<i>Teleostei</i> (beenvissen)
Superorde	<i>Ostariophysi</i> (meervallen en karperachtigen)
Orde	<i>Siluriformes</i> (meervalachtigen)

2.1.1 Pantsermeervallen (*Corydoras*)

Alle pantsermeervallen, de *Corydoras*-soorten, komen uit Zuid-Amerika en houden van rustig stromend water. Ze komen voor in scholen¹ op de bodem van rivieren. Ze woelen de bodem om en zuiveren het zand op zoek naar eetbare deeltjes, dit noemt men *grondelen*.

Er zijn dwergsoorten van 1,5 cm groot en gewone soorten van 4 tot 7 cm groot. Vrouwelijke pantsermeervallen worden iets groter en dikker, maar verder zijn de geslachtsverschillen moeilijk te zien. Het zijn hele vreedzame vissen die je altijd met een aantal samen moet houden. Hoe groter het aquarium en de school, hoe mooier ze samen rondtrekken en hun grondelen tonen.

2.1.2 Harnasmeervallen

Harnasmeervallen (o.a. *Ancistrus* sp.) zijn meestal iets groter, zo'n 10 tot 30 cm. Ze komen ook uit Zuid-Amerika en de meeste soorten houden van stromend water. Ze zijn zeer vreedzaam tegenover alle andere soorten vissen, maar onderling kunnen de dieren wel hun territoria bewaken. Met name mannelijke harnasmeervallen zijn niet altijd vredelievend tegenover elkaar. Bij sommige soorten herken je de mannelijke harnasmeervallen aan de baardachtige uitsteeksels op de kop.

¹ Een groep vissen wordt een school genoemd.

De dieren zijn alleseters, maar schrapen graag algen en hout af met hun schraapbek. Ze hebben een grote behoefte aan schuilplaatsen en voor de vertering moet er absoluut hout in het aquarium voorzien zijn. In de volksmond worden harnasmeervallen ook wel eens 'ruitenkuisers' genoemd, maar hoewel ze wel algen van de ruiten zullen schrapen, volstaat dit niet om de ruiten echt proper te houden.

Veel soorten harnasmeervallen zijn nog niet beschreven en hebben daarom nog geen soortnaam gekregen. Ze worden dan aangeduid met een voorlopige code, het zogenaamde L-nummer (van de familienaam *Loricariidae*). Deze term is ondertussen zo ingeburgerd, dat aquaristen onderling vaak over 'L-nummers' praten als synoniem voor 'harnasmeervallen'.

2.1.3 Baardmeervallen

Uit Afrika komen enkele soorten baardmeervallen (*Synodontis*-soorten). Per soort is het verschillend of je deze het beste alleen of in een school houdt. Sommige soorten noemt men ook wel rugzwemmer, omdat ze van nature met de buik naar boven kunnen zwemmen. Baardmeervallen hebben lange voelsprietten langs de bek en worden 8 tot 25 cm groot. Het zijn vaak actieve zwemmers en daarom hebben ze een groot aquarium nodig.

Pas op: in de handel worden soms soorten verkocht (voornamelijk onder de naam *Pangasius*) die wel 1,5 tot 2 meter groot kunnen worden en niet geschikt zijn om in een aquarium te houden!

3 HUISVESTING EN VERZORGING

3.1 HUISVESTING

Meervallen hou je in een ruim opgezet tropisch [zoetwateraquarium](#). Afhankelijk van de volwassen grootte van de vis en het aantal dieren moet je de aquariumgrootte aanpassen. Een vuistregel is dat de lengte van het aquarium minimaal tien keer de lengte van de grootste volwassen vis in het aquarium moet zijn. Voor de kleinste soorten is een aquarium van minimaal 40 x 40 x 40 cm (lengte x breedte x hoogte) aangeraden. Voor een soort die 25 cm lang wordt, moet een aquarium met een lengte van minimaal 250 cm voorzien worden. Een *Ancistrus* die 15 cm kan worden, heeft een aquarium met een lengte van minimaal 150 cm nodig. Bij grotere aquaria gaat men sowieso boeiender gedrag kunnen zien.

3.1.1 Gezelschap

Corydoras-soorten zijn typische scholenvissen die je altijd in groep moet houden. Om het effect van een school vissen te krijgen, heb je een groot aquarium nodig. Enkel dan zullen ze inderdaad als school rondzwemmen. Bij de andere soorten wisselt de behoefte om alleen of in groep gehouden te worden. In grote en speciaal voor meervallen opgezette aquaria kan je vaak probleemloos meerdere dieren van eenzelfde soort houden en een koppel kan zelfs gaan kweken in het aquarium.

Zet beter geen kleine vissen met grote meervallen samen, omdat sommige soorten kleine vissen aanzien als voedsel. Ook zet je beter geen andere hol- of bodembewonende vissen bij meervallen om een strijd over de ruimte en schuilplaatsen in de onderste waterlaag en op de bodem te vermijden. [Meer informatie over het kiezen van vissen](#).

3.1.2 Water

Meervallen kunnen vrij goed tegen variaties in de waterwaarden. Contacteer vooraf je handelaar of een ervaren aquarist voor de specifieke waterwaarden (hardheid, pH-waarde) die de soort die je wil houden nodig heeft, of zoek deze op. Soorten uit het Amazonegebied houden vaak van iets zachter en zuurder water. Het water kan zuur gemaakt worden door het te filteren over turf of enkele beukenbladeren, of door gedroogde elzenpropjes en kienhout in het aquarium te leggen. Je kan in de aquariumwinkel ook waterverbeterende producten kopen die geleidelijk de waterwaarden optimaliseren. Om zacht water te verkrijgen zijn er de volgende mogelijkheden: vang regenwater op en filter het voor gebruik, koop een osmose-apparaat om zelf osmosewater (gedemineraliseerd water) te maken, of koop het osmosewater. Gebruik osmosewater nooit puur, maar meng het steeds met kraanwater om de gewenste waterwaarden te bekomen. Afrikaanse soorten stellen weinig eisen aan de waterkwaliteit of hebben een voorkeur voor harder water.

Een [regelmatig onderhoud](#) en een goed werkende filter houden de [waterkwaliteit](#) optimaal. Schommelingen in de waterwaarden bezorgen de vissen veel stress. Vermijd dat zoveel mogelijk. Voeg daarom de waterverbeteraar eerst in een emmer bij het water waarmee je gaat verversen, en laat dit een dag staan. De chemische reactie gebeurt in de emmer. Daarna voeg je tijdens de waterverversing gelijkmatig het water met de verbeterde samenstelling toe.

3.1.3 Bodembedekking en inrichting

Voor grondelende soorten zoals *Corydoras* is een zachte bodembedekking noodzakelijk. Als bodembedekking voor deze soorten is fijn zand een goede keuze. Spoel het zand grondig tot het spoelwater helder is voor je het gebruikt. Zorg ook voor open ruimte om als voederplek te gebruiken. Tijdens het voeren hapt deze vissoort namelijk zand op om dit via de kieuwen te filteren.

Andere soorten kunnen ook op grovere bodembedekking leven. Voor deze soorten is donkergekleurd grind of grof zand geschikt. Kies voor grind met een diameter van 1 tot 8 mm. Let erop dat het grind geen scherpe kantjes heeft, zodat de vissen er zich niet aan kwetsen. Donkergekleurd grind laat de kleur van de vissen mooi uitkomen. Spoel het grind voor het gebruik grondig uit tot het spoelwater helder is. Zorg dat het grind achteraan in het aquarium hoger ligt, zodat vuil naar voren komt en gemakkelijk af te hevelen is. Dit zorgt ook voor voldoende bodemdiepte voor de plantenwortels achteraan in het aquarium.

Meervallen hebben veel behoefte aan beschutting. Voor de [inrichting van het aquarium](#) zijn grote stukken kienhout of openingen tussen stenen noodzakelijk. Ook halve kokosnoten, bloempotjes en bamboe tunnels bieden schuilplekken. Bepanting wordt meestal op prijs gesteld. De planten zorgen bovendien voor verrijking en een natuurlijk uitzicht van het aquarium. Sommige soorten harnasmeervallen eten graag planten en moeten kunnen schrapen aan hout. Informeer je vooraf over wat een soort nodig heeft.

3.3 VERZORGING

Dagelijks

- Controleer de temperatuur en filterwerking
- Voer de vissen elke dag een kleine portie
- Bekijk of ze hun normale gedrag vertonen

Minstens één keer per week

- Controleer de waterwaarden
- Hevel ongeveer 1/5de van het water af, samen met plantenresten en vuil. Voeg nadien nieuw water toe dat dezelfde temperatuur heeft als het aquariumwater
- Vervang de vuile filterwatten

Maandelijks of indien nodig

- Als de filter vuil is, spoel je het filtermateriaal uit. Doe dit tijdens een waterverversing met oud aquariumwater van dezelfde temperatuur. Zo blijven de goede bacteriën in het filtermateriaal aanwezig

(Half)jaarlijks

- Na 6 tot 12 maanden moet je de lampen vervangen. Ze geven dan minder licht of ze gaan stuk

4 GEDRAG EN OMGANG MET HET DIER

Meervallen zijn gemakkelijke en interessante aquariumbewoners. *Corydoras*-soorten zie je meestal gedurende de dag in groepjes in de bodem woelen, maar harnasmeervallen krijg je overdag vaak weinig te zien. Als ze zich erg op hun gemak voelen, dan kan je ze wel vaker zien en ook in de schemering zie je ze gemakkelijker. Voorkom lichtflitsen of trillingen, zoals stoten tegen het aquarium.

De meeste soorten hebben stekels of een ruwe huid. Wees daarom extra aandachtig bij het uitvangen met een net zodat de vis niet komt vast te zitten. Gebruik daarom bij voorkeur een vangklok. Met wat voer in de vangklok, zwemt de vis vaak vanzelf naar binnen. Soms zit een vis vastgezogen aan een stuk hout of ander voorwerp en kan je hem met voorwerp en al uit het aquarium nemen.

Zet eerst een bak of transportzak klaar en vul deze half met water uit het aquarium. Vang de vissen rustig en breng ze meteen over in de bak of zak. Hou de tijd uit het water zo kort mogelijk zodat de vissen niet te veel stress krijgen. Sluit de bak of zak en zorg dat die half gevuld is met water en half met lucht. Pak het geheel in met isolatiemateriaal zoals bubbelfolie en eventueel krantenpapier. Zo blijft het water op temperatuur en in het donker blijven de vissen rustiger. [Transporteer](#) de vissen voorzichtig zodat ze niet te veel heen en weer klotsen.

5 GEZONDHEID

5.1 VOORTPLANTING EN BIJHOREND GEDRAG

Meervallen kunnen eieren gaan afzetten in een aquarium als alle omstandigheden in het aquarium gunstig zijn. Sommige soorten (vb. *Ancistrus dolichopterus*) doen dit heel gemakkelijk, andere hebben er meer moeite mee en zijn nog helemaal niet of zeer moeilijk te kweken in gevangenschap. In de natuur planten meervallen zich vooral voort tijdens het regenseizoen. Je kunt dit nabootsen door in een speciaal aquarium de waterstand gedurende enkele weken iets te laten zakken, en dan na een verversing veel water toe te voegen dat een beetje koeler is. Dit werkt voornamelijk voor *Corydoras* zeer goed.

Neem voor *Corydoras* 2 à 3 volwassen mannelijke vissen per kweekrijp vrouwelijk dier. Een kweekrijp vrouwtje is te herkennen aan de grootte en de lichtjes bolle buik. Geef intensief voer van goede kwaliteit voor de paarperiode. De eieren worden afgezet op grove bladeren en het glas. Het afzetten van de eieren duurt enkele minuten. Het paarritueel is bijzonder om te zien omdat de mannelijke dieren trillen tegen het vrouwelijk dier. De eieren worden met de achtervinnen vastgepakt en op de juiste plaatst geplakt.

Panstermeervallen vertonen geen broedzorg. De eieren kan je voorzichtig afschrapen met een plamuurmes en in een kweekbak met veel beluchting brengen. Na 4 dagen ongeveer komen de eieren uit. Je kan er ook voor kiezen de ouderdieren uit te vangen. Als je de jongen laat uitkomen bij de ouderdieren, dan eten de ouders de jonge dieren op. Met fijn groenvoer, eencelligen en artemia kan je de jongen grootbrengen. Bekijk wat de ouders eten en pas hier de voeding van de jongen aan aan.

Broedverzorgende meervallen (bv. harnasmeervallen) vormen meestal koppels. Als een koppel gevormd wordt, dan zullen ze hun favoriete verstopplek als broedplaats gaan gebruiken en deze plek beschermen tegen andere vissen. De eieren en jongen worden door de vader beschermd. Zorg voor veel schuilplaatsen en een voldoende ruime bak. Enkele dagen na uitkomst kan je de jongen uitvangen of verplaatsen naar een opfokaquarium, al is dit niet echt noodzakelijk.

5.2 MEEST VOORKOMENDE GEZONDHEIDSPROBLEMEN

Vissen die ziek zijn, hangen vaak stil, knijpen de vinnen dicht, happen naar lucht en/of bewegen abnormaal. De vinnen van gezonde vissen moeten mooi openstaan en egaal ogen. Veel soorten meervallen zijn zeer gevoelig voor vuil water en wisselende waterwaarden, hou de waterkwaliteit dus optimaal.

Als de vissen zich abnormaal gedragen, controleer dan altijd eerst de [waterkwaliteit](#), de [filtering](#) en de temperatuur van het aquarium. Als de vissen naar lucht happen of hoog in het aquarium bij het wateroppervlak hangen, dan is er zeker iets mis. De meest voorkomende problemen zijn:

- **Nitraatvergiftiging**
Symptomen: diepe kleuren en snelle of zware kieuwbewegingen.
Ververs direct 1/3de van het water met water met dezelfde temperatuur. Doe dat nog eens enkele uren later. Controleer onmiddellijk de filterwerking en kijk of er geen rottend afval in het aquarium ligt.
- **Foutieve pH-waarde**
Symptomen: De vissen schieten door de bak of zijn compleet apathisch.
Ververs onmiddellijk 1/3de van het water met water met dezelfde temperatuur. Herhaal dit na enkele uren. Zoek de oorzaak van de pH-verandering.

Niet alleen afwijkende waterwaarden, maar ook tal van kiemen en parasieten kunnen ziektes veroorzaken. Raadpleeg een gespecialiseerde dierenarts voor vissen. Als de vissen uitzichtloos ziek zijn en lijden, dan kies je beter voor [euthanasie](#). Let op als je medicatie geeft: verwijder altijd eerst de actieve kool uit de filter want anders haalt die de medicatie uit het water. Na een medicijnenkuur ververs je een deel van het water en filter je over actieve kool om de laatste restjes medicatie te verwijderen. Hou er rekening mee dat sommige medicijnen dodelijk zijn voor garnalen of kreeften.

De meest voorkomende ziektes en aandoeningen zijn:

- **Witte stip**
Symptomen: de vis heeft letterlijk witte stippen op de schubben en vinnen. Vaak zijn ze lusteloos en eten weinig.
Vaak zijn slechte leefomstandigheden de oorzaak van een uitbraak. Verbeter de waterkwaliteit en behandel met geschikte medicatie volgens het advies van je dierenarts.
- **Buikwaterzucht**
Symptomen: dikke buik, schubben staan open (zoals een dennenappel), uitpuilende ogen.
Vaak is dit een symptoom van een andere infectie die de nieren aantast. Behandel met geschikte medicijnen volgens advies van je dierenarts of [dood de vis](#) als de ziekte al te ver gevorderd is.
- **Vinrot**
Symptomen: de randen van de vinnen vervallen, ze hebben vaak witte randen. De vinnen worden steeds korter. Controleer of er geen andere vissen aan de vinnen bijten.
Vaak is dit een gevolg van een te lage watertemperatuur. Verhoog de temperatuur en behandel met geschikte medicijnen volgens het advies van je dierenarts.
- **Vistuberculose, Vis-TBC, VisMycobacterium of VisMB**
Symptomen: wonden die niet genezen, een opgeblazen vis, afstaande schubben, builen over het hele lichaam, regelmatige sterfte van een vis terwijl de omstandigheden goed zijn.
Laat de diagnose stellen door een dierenarts. Vistuberculose kan niet afdoend behandeld worden. Het beste is de vis [op een snelle manier uit zijn lijden te verlossen](#). Vis-TBC kan een chronisch probleem vormen eens je het in je aquarium hebt. Het is bijna niet weg te krijgen zonder het aquarium volledig leeg te halen en opnieuw te beginnen. Vaak is de beste oplossing om de omstandigheden optimaal te houden, zodat de overblijvende vissen voldoende weerstand kunnen bieden. Ze kunnen dan nog lange tijd gezond blijven.

6 AANKOOP OF ADOPTIE

Meervallen zijn bijzondere tropische vissen. Ze komen het mooiste uit in een groot aquarium dat is aangepast aan hun behoeftes. De vissen zijn relatief gemakkelijk te houden en daarom ook geschikt voor een beginnend aquariumhouder. Wel moet je enige kennis van aquariumtechniek hebben.

Voor je meervallen koopt, moet je over een aantal punten nadenken:

- Heb je een geschikt aquarium voor de soort die je wil houden?
- Sommige meervallen zijn scholenvissen, zijn je aquarium en de filtercapaciteit groot genoeg om er vijf of meer van dezelfde soort te houden?
- Heb je voldoende kennis van aquariumtechniek om de juiste waterwaarden te verkrijgen?
- Zijn eventuele [medebewoners](#) in het aquarium compatibel met deze soort?
- Kan er iemand de vissen verzorgen als je op [vakantie](#) bent?
- Kan je, afhankelijk van de soort, 3 tot 25 jaar voor de vissen zorgen?
- Weet je hoe je een aquarium moet [onderhouden](#)?
- Wil je 20 euro per maand betalen voor elektriciteit, water en visvoer?

Alvorens vissen te gaan kopen moet het aquarium opgestart zijn. De [filter](#) heeft tijd nodig om goed te gaan werken. [Start je aquarium](#) minstens enkele weken op **voordat** je vissen gaat kopen.

De meeste soorten zijn gemakkelijk verkrijgbaar in dierenwinkels en aquariumspeciaalzaken. Wil je speciale soorten vissen om mee te kweken, koop dan vissen aan via een aquariumclub of een vereniging van liefhebbers. Koop alleen vissen die er gezond uitzien, met gladde vinnen, een heldere glans en blinkende ogen. Koop enkel vissen als je zeker weet hoe je ze moet verzorgen en dat ze in je aquarium passen. Als je bij een handelszaak koopt, dan is de consumentenwetgeving van toepassing en heb je een wettelijke garantie op de gezondheid van de dieren.

Vraag na waar de vissen vandaan komen en wat de wetenschappelijke naam (of het L-nummer) van de vissoort is. Kies beter geen wildvangdieren en vraag na of de dieren in gevangenschap gekweekt zijn. Geïmporteerde (wildvang)dieren hebben veel stress en mogelijk ziektes en gekweekte dieren zijn ook beter aangepast aan het houden in een aquarium. Bovendien gaat de voorkeur uit naar dieren die in gevangenschap gekweekt zijn, zodat de wilde populaties zo min mogelijk aangetast worden.

Wees kritisch en durf vragen te stellen. Als koper ben je verantwoordelijk voor een goede keuze. Koop geen zwakke of zieke dieren, want zo hou je foutieve handel in stand. Let goed op of de dieren geen verwondingen of vervormingen hebben. Als je verwaarloosde dieren opmerkt, dan kan je dit melden bij de Dienst Dierenwelzijn op het [Meldpunt verwaarloosde of mishandelde dieren](#).

[Lees alles over de aankoop het transport en de introductie van nieuwe vissen in het aquarium.](#)

7 KOSTEN

Meervallen koop je vanaf 2,50 tot meer dan 30 euro per vis, afhankelijk van de soort en beschikbaarheid. Zeldzame L-nummers kunnen zelfs meer dan 100 euro kosten. Koop altijd vijf of meer exemplaren van een meervallensoort die van nature in scholen leeft, zoals de *Corydoras*-soorten.

De maandelijkse kosten bedragen ongeveer 20 euro, inclusief het voer, en de hogere water- en elektriciteitsrekening. Als je gaat kweken met de vissen, dan kan dit bedrag oplopen.

De aankoop van het aquarium en het toebehoren is een eenmalige investering.

Richtprijzen voor de aankoop van een zoetwateraquarium met toebehoren

Aquarium volgens lengte	Kostprijs
40 cm	Vanaf 50 euro
60 cm	Vanaf 65 euro
80 cm	Vanaf 120 euro
100 cm	Vanaf 220 euro
120 cm	Vanaf 290 euro
150 cm	Vanaf 500 euro

Postadres

Koning Albert II-laan 15 bus 548
1210 Brussel
vlaanderen.be/dierenwelzijn